

A més a més si definim la *recta normal* com la recta perpendicular a la tangent resulta que la recta normal té per equació

$$y - f(a) = \frac{-1}{f'(a)} \cdot (x - a)$$

Exemple 6. Troba la recta tangent i normal de la funció $f(x) = x^2 + 2x - 1$ en el punt $x = 2$

- $f(2) = 2^2 + 2 \cdot 2 - 1 = 7$
- $f'(2) = \lim_{x \rightarrow 2} \frac{f(x) - f(2)}{x - 2} = \lim_{x \rightarrow 2} \frac{x^2 + 2x - 1 - 7}{x - 2} = \lim_{x \rightarrow 2} \frac{x^2 + 2x - 8}{x - 2} = \lim_{x \rightarrow 2} \frac{(x+4) \cdot (x-2)}{x-2} = \lim_{x \rightarrow 2} (x + 4) = 6$

Per tant la recta tangent que tindrem en el punt $x = 2$,

$$\begin{aligned} y - f(2) &= f'(2) \cdot (x - 2) \\ y - 7 &= 6(x - 2) \\ y &= 6x - 5 \end{aligned}$$

Per altra banda, la recta normal en aquest punt serà,

$$\begin{aligned} y - f(2) &= \frac{-1}{f'(2)} \cdot (x - 2) \\ y - 7 &= \frac{-1}{6} \cdot (x - 2) \end{aligned}$$

Exemple 7. Troba la recta tangent i normal de la funció $f(x) = \frac{x+1}{x-1}$ en el punt $x = 3$

- $f(3) = 2$
- $f'(x) = \frac{x-1-(x+1)}{(x-1)^2} = \frac{-2}{(x-1)^2} \rightarrow f'(3) = \frac{-1}{2}$

Per tant la recta tangent a la funció en el punt $x = 3$ serà,

$$\begin{aligned} y - f(3) &= f'(3) \cdot (x - 3) \\ y - 2 &= \frac{-1}{2} \cdot (x - 3) \end{aligned}$$

$$y = \frac{-1}{2}x + \frac{7}{2}$$

Per altra banda, la recta normal en aquest punt serà

$$y - f(3) = \frac{-1}{f'(3)} \cdot (x - 3)$$

$$y - 2 = 2(x - 3)$$

1.5 Exercicis resolts

Exercici 1. Estudia la continuïtat i la derivabilitat de la funció

$$f(x) = \begin{cases} x^2 + 1 & \text{si } x \leq 0 \\ 4x^2 + 1 & \text{si } x > 0 \end{cases}$$

- Observem que $f(x)$ serà derivable a tot arreu excepte, pot ser, en el punt $x = 0$. Comencem per estudiar la continuïtat de $f(x)$ en el punt $x = 0$ ja que si

$f(x)$ no és contínua en el punt $x = 0$, aleshores ja no serà derivable.

- $f(0) = 0^2 + 1 = 1$
- $\lim_{x \rightarrow 0^-} x^2 + 1 = 1$
- $\lim_{x \rightarrow 0^+} 4x^2 + 1 = 1$

Per tant, f és contínua en el punt $x = 0$ i d'aquesta manera té sentit estudiar-ne la seva derivabilitat,

- $\lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{f(x) - f(0)}{x - 0} = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{4x^2 + 1 - 1}{x - 0} = \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{4x^2}{x} = \lim_{x \rightarrow 0^+} 4x = 4 = 4$
- $\lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{f(x) - f(0)}{x - 0} = \lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{x^2 + 1 - 1}{x - 0} = \lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{x^2}{x} = \lim_{x \rightarrow 0^-} x = 0$

Per tant f és derivable a tot arreu excepte en el punt $x = 0$ on f no és derivable ja que $\lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{f(x) - f(0)}{x - 0} \neq \lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{f(x) - f(0)}{x - 0}$.

La derivada de f és, doncs, $f'(x) = \begin{cases} 2x & \text{si } x < 0 \\ 8x & \text{si } x > 0 \end{cases}$.

Exercici 2. Troba el valor del següent límit, $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{e^x - 1}{x}$.